

Bijlage A Drie scenario's bij raadsstuk "Herziening kwaliteitsambitie Openbare Ruimte" (2014/340726)

In de "Visie en Strategie Beheer en Onderhoud 2013- 2022" is de kwaliteitsambitie voor de openbare ruimte als volgt vastgesteld:

Ambitie algemeen	Binnenstad	Winkelcentra	Knooppunten	Monumentale parken	Hoofdinfrastructuur	Woonwijken	Overige parken en groengebied	Bedrijven terreinen	Buiten gebied
wegen DO	B	B	B	B	B	B	B	B	C
groenvoorzieningen DO	B	A	A	A	B	B	B	B	C
openbare verlichting DO	A	A	A	B	B	B	B	B	C
oevers en water DO	B	B	B	B	B	B	B	B	B
kunstwerken DO	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Speelvoorzieningen DO	B	B	B	B	B	B	B	B	B
straatmeubilair DO	A	A	A	A	B	B	B	B	C
verkeersregeltechniek bewegwijzering bebording DO	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Reiniging DO	A	A	A	A	A	B	B	B	B

Hierbij is op basis van normbedragen doorgerekend dat bovenstaande kwaliteitsambitie met de destijds beschikbare (financiële) middelen haalbaar was. Tussen benodigde middelen en noodzakelijke middelen was een jaarlijks negatief verschil van € 6,5 ton, dit werd acceptabel geacht.

Sinds het vaststellen van de visie is vanwege areaaluitbreiding structureel € 300.000,- extra aan onderhoudsgeld nodig. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat er verder structureel € 1 miljoen bezuinigd moet worden door de kwaliteitsambitie te verlagen. Samen vormt dit de uitdaging voor de actualisatie.

Voor het opstellen van een nieuwe kwaliteitsambitie is een aantal uitgangspunten toegepast;

Het scenario heeft voldoende omvang om de besparingsopgave te kunnen realiseren:

Het grootste deel van de middelen voor onderhoud is nodig om het areaal in stand te houden. Slechts een beperkt percentage van de totale onderhoudsmiddelen bepaalt de kwaliteit. Er is dus gezocht in de arealen met veel oppervlakte en gebieden waar veel areaal is. Dit zijn met name de domeinen wegen en groen en het gebied "Woonwijken".

Het scenario heeft een logische samenhang:

Bij het aanpassen van een kwaliteitsniveau moet voorkomen worden dat er een gevarieerd onderhoudsniveau over diverse gebieden en domeinen tot uiting komt. Anders ontstaat een buitenruimte waarbij de kwaliteit sterk varieert wat een rommelig beeld geeft. Er is daarom gezocht naar een scenario waarbij een combinatie van domeinen in kwaliteit wordt verlaagd of een combinatie van gebieden waarbij een domein in kwaliteit wordt verlaagd.

Het scenario kent een beperkt risico:

Het verlagen van een kwaliteitsniveau mag niet tot gevolg hebben dat risico's onevenredig toenemen. Als vb. het verlagen van het kwaliteitsniveau van wegen draagt het risico in zich dat er vaker een noodmaatregel getroffen moet worden. Dit is op de hoofdwegen ongewenst omdat hiermee de bereikbaarheid in het geding komt. Het domein verkeersregeltechniek en het gebied hoofdinfrastructuur en knooppunten zijn daarom buiten beschouwing gebleven. Daarnaast moet er

ook aandacht zijn voor de zorgplicht, bijvoorbeeld ten aanzien van bomen en speeltoestellen. Ook hierbij geldt weer de afweging, levert een kwaliteitsverlaging een verhoging van risico op.

Naast deze drie uitgangspunten zijn nog enkele randvoorwaarden meegenomen:

In elk scenario is ambitie van de arealen verlaagd tot B-kwaliteit en is in het buitengebied de ambitie verlaagd naar C. Met deze brede aanpassing wordt voorkomen dat het kwaliteitsbeeld in het geheel té veel gaat verschillen. Daarnaast is het niveau voor reiniging buiten beschouwing gelaten, dit domein vormt met de eigen heffing een gesloten systeem. Tenslotte is het straatmeubilair ook buiten beschouwing gelaten omdat hierover al eerder is besloten om de komende vier jaar geen vervangingsprogramma uit te voeren.

Met bovenstaande uitgangspunten zijn drie scenario's uitgewerkt waarbij de kwaliteitsambitie wederom in evenwicht is met de beschikbare middelen.

- Scenario "combinatie Groen & Grijs"
- Scenario "Grijs"
- Scenario "Groen"

Elk scenario kent zijn voor- en nadelen. Het verlagen van de kwaliteitsniveaus kent natuurlijk diverse kanttekeningen. De genoemde voor- en nadelen die opgesomd zijn, zijn bedoeld om ze onderling te onderscheiden en zijn hieronder weergegeven. In de volgende pagina's worden de scenario's stuk voor stuk toegelicht.

	Combinatie Groen & Grijs	Grijs	Groen
Scenario beperkt tot enkele domeinen/gebieden	+	-	-
Eenduidige beeldkwaliteit	+	-	-
Kansrijker voor burgerparticipatie	+/-	-	+
Scenario botst niet met de doelstellingen van het coalitieakkoord t.a.v. groen	+/-	+	-
Effect vertraagd zichtbaar	+/-	+	-

Scenario “combinatie Groen & Grijs”:

In dit scenario is in het gebied met de grootste oppervlakte, de woonwijken, een combinatie gemaakt van de grootste domeinen, wegen en groen. Hiermee heeft het scenario voldoende omvang en kent het samenhang. Het scenario houdt in dat de wegen in woonwijken en de overige groengebieden op C- niveau onderhouden. In de woonwijken worden ook de groenvoorzieningen, exclusief de bomen, op C niveau onderhouden. Voor de openbare verlichting, speelvoorzieningen, etc. in de woonwijken blijft de ambitiekwaliteit op B niveau gehandhaafd. Groen en grijs zijn de domeinen die sterk het beeld bepalen in de openbare ruimte. Door beide domeinen te verlagen blijft er sprake van een samenhangend beeld, hoewel van lagere kwaliteit. Door in de woonwijken het kwaliteitsniveau te verlagen is het niet nodig om in de andere gebieden en voor andere domeinen het niveau te verlagen.

Voordeel:

- Vanwege de grote hoeveelheid areaal in de woonwijken is het niet nodig om in andere gebieden en arealen een lagere kwaliteit te realiseren.
- Het kwaliteitsbeeld blijft eenduidig, hoewel van lagere kwaliteit.
- Burgerparticipatie biedt kans om kwaliteitsaccenten te realiseren.
- Overige parken blijven op kwaliteit, de dragende groene structuur blijft hiermee in stand

Nadeel:

- In tegenspraak met coalitieakkoord waarin de verbetering van de groene leefomgeving wordt nagestreefd.

Ambitie coalitieakkoord “grijs”	Binnenstad	Winkelcentra	Knooppunten	Monumentale parken	Hoofdfinstructuur	Woonwijken	Overige parken en groengebieden	Bedrijventerreinen	Buitengebieden
wegen	B	B	B	B	B	C	C	B	C
groenvoorzieningen	B	B	B	B	B	C	B	B	C
openbare verlichting	B	B	B	B	B	B	B	B	C
oevers en water	B	B	B	B	B	B	B	B	C
kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B	B	C
Speelvoorzieningen	B	B	B	B	B	B	B	B	C
straatmeubilair	B	B	B	B	B	B	B	B	C
verkeersregeltechniek bewegwijzering bebording	B	B	B	B	B	B	B	B	C
Reiniging	A	A	A	A	A	B	B	B	C

Scenario "grijs":

Dit scenario richt zich vooral op een verlaagde kwaliteitsambitie van de domeinen Verharding, Openbare verlichting, kunstwerken en oevers in de woonwijken en bedrijventerreinen. Het voordeel van een keuze voor een "grijs" scenario is dat de kwaliteitsverlaging zich vertraagd voordoet. Deze domeinen "slijten" relatief langzaam en de C-kwaliteit niveau wordt vertraagd zichtbaar. Nadeel is dat het terugbrengen naar B-kwaliteit ook traag gaat. Het effect van de kwaliteitsverlaging zal met name in de woonwijken beleefd worden.

Ambitie coalitieakkoord "grijs"	Binnenstad	Winkelcentra	Knooppunten	Monumentale parken	Hoofdinfrastructuur	Woonwijken	Overige parken en groengebieden	Bedrijventerreinen	Buitengebied
wegen	B	B	B	B	B	C	B	C	C
groenvoorzieningen	B	B	B	B	B	B	B	B	C
openbare verlichting	B	B	B	B	B	C	B	C	C
oevers en water	B	B	B	B	B	C	B	C	C
kunstwerken	B	B	B	B	B	C	B	C	C
Speelvoorzieningen	B	B	B	B	B	B	B	B	C
straatmeubilair	B	B	B	B	B	B	B	B	C
verkeersregeltechniek bewegwijzering bebording	B	B	B	B	B	B	B	B	C
Reiniging	A	A	A	A	A	B	B	B	C

Voordeel:

- Vertraagde realisatie van lager kwaliteitsniveau
- Niet in tegenspraak met het coalitieakkoord t.a.v. groen

Nadeel:

- Inzet van burgerparticipatie op dit domein ligt minder voor de hand
- Diffuus kwaliteitsbeeld in de openbare ruimte, er zijn verschillende kwaliteitsniveaus waarneembaar

Scenario "Groen"

Als alternatief is het ook mogelijk om in plaats van de "grijze" domeinen de "groene" domeinen in kwaliteitsambitie te verlagen. De "groene" domeinen bestaan uit groenvoorzieningen, speelvoorzieningen en straatmeubilair in de woonwijken, groengebieden en bedrijventerreinen. Verlaging in kwaliteit zal snel te zien zijn, vooral in het groenonderhoud is binnen een groeiseizoen een lagere kwaliteit zichtbaar. Een lagere kwaliteit op de "groene" domeinen wordt snel beleefd en zal ook snel tot reacties van de gebruikers van de stad leiden.

Ambitie coalitieakkoord "grijs"	Binnenstad	Winkelcentra	Knooppunten	Monumentale parken	Hoofdinfrastuctuur	Woonwijken	Overige parken en groengebieden	Bedrijventerreinen	Buitengebied
wegen	B	B	B	B	B	B	B	B	C
groenvoorzieningen	B	B	B	B	B	C	C	C	C
openbare verlichting	B	B	B	B	B	B	B	B	C
oevers en water	B	B	B	B	B	B	B	B	C
kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B	B	C
Speelvoorzieningen	B	B	B	B	B	B	B	B	C
straatmeubilair	B	B	B	B	B	B	B	B	C
verkeersregeltechniek bewegwijzering bebording	B	B	B	B	B	B	B	B	C
Reiniging	A	A	A	A	A	B	B	B	C

Voordelen:

- Burgerparticipatie biedt voor dit domein een kans om kwaliteitsaccenten te leggen.

Nadelen:

- In tegenspraak met coalitieakkoord waarin de verbetering van de groene leefomgeving wordt nagestreefd.
- Effect van lager kwaliteitsniveau snel zichtbaar en ervaren
- Diffuus kwaliteitsbeeld in de openbare ruimte, er zijn verschillende kwaliteitsniveaus waarneembaar

Hoe ziet een lagere kwaliteit eruit?

Een kwaliteitsambitie wordt gerealiseerd door het uitvoeren van dagelijks-, groot- en vervangingsonderhoud. Voor elk domein geldt een verschillende samenhang tussen die drie werkzaamheden. Zo is het dagelijks onderhoud aan een kadewand beperkt maar is groot onderhoud en vervanging ingrijpend. Voor groenonderhoud is juist het dagelijks onderhoud intensief en is het vervangingsonderhoud relatief beperkt.

Een lager kwaliteitsniveau heeft tot gevolg dat er minder intensief dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd en dat groot- en vervangingsonderhoud later wordt uitgevoerd. Met name in de beeldkwaliteit zal een lager kwaliteitsniveau tot uiting komen. Om inzichtelijk te maken welk beeldkwaliteit bij welk ambitieniveau hoort zijn hieronder een aantal voorbeelden weergegeven.

Onderhoudskwaliteit C

Matig; onrustig beeld, discomfort, enige vorm van hinder

